

tíðindablaðið sosialurinn

Blaðfólk:
Hegni Djurhuus
Ábyrgdarblaðstjóri: Randi Jacobsen
Jan Müller
Tórfinn Smith

Útgevari:
P/f Sosialurinn
Fyrirtakstjóri:
Krisjan Dahl
Ljósmyndari:
Kalmir Lindenskov
Úppseting:
P/f Sosialurinn
Prent:
P/f Pressan 1981

Telefon:
118 20
Telefax:
147 20
Bústaður:
Argjavegur 26
Argir
Postadressa:
Postsmoga 76
110 Tórshavn

Hvussu liberalir eru teir?

NÚVERANDI andstøða sigur seg vera liberala. Hetta skuldi merkt, at vinnulívið skuldi klárað seg utt innblanding frá tí almenna. Hvussu »liberalir« hesir flokkar eru, fingi vit enn einaferð at hoyra, tá farmaflotin var til viðgerðar undir umrøðuni av lóg-mansrøðuni. Her skal als ikki vera umtalað tað lága støði á hesum orðaskifti, sum eisini talar fyri seg.

MEN undir einum liberalum stýri skuldu vit fingið ein farmaflota, um vinnulívið helt at grundarlag var fyri hesum, og vinnulívið fekk figgingarstovnar at taka um endan við at veita neyðug lán. Men tað var als ikki hetta, sum hendi.

EFTIR øllum at døma fekk táverandi lögmaður tað hugskot, at vit nú skuldu hava ein farmaflota, og síðan var ein »studningslóg« samtykt, sum skuldi fáa framt hetta mál. Sum tað skilst var yvirhøvið ikki kannað eftir, um grundarlag veruliga var fyri hesum ætlaða flota. Men vit hoyrdu, at búskaparráðið mælti frá, og um hugt var eftir londunum uttanum okkum, høvdu táverandi myndugleikar fingið eina greiða mynd av støðuni. Í øllum Norður-europa hevur í fleiri ár bert verið tosað um kreppu hjá farmaflotanum. Og úrslitið hevur øllum kunnugt verið ein áhaldandi flyting av skipunum til hentleikaflegg. Tað mundi vera fleiri, sum undradust yvir at vit kundu byggja ein stór-an farmaflota upp, meðan allir aðrir máttu minka um teirra. Um hetta bar til vóru vit figgarligir »mirakulmenn« í mun til aðrar!

NÚ hevur tað verið so populært at leggja eftir grannskoðarum í hesum sambandi, tí teir hava sett upp útrokningar, sum vísu, hvussu væl hetta bar til. Men at leggja eftir grannskoðarum er at rætta bakara fyri smíð. Grannskoðarin kann ikki hava sett onnur tøl upp enn tey, sum eru honum fortald. Og vit hava eisini

oddagrein

lyndi til at trúgva øllum, bert ein statsaut. grannskoðari hevur sett sitt navn undir. Tær flestu útrokningar, sum hesir grannskoðarar gera, kann hvør, sum dugir sína lítulabell, gera.

NEI, ábyrgdina hava teir, sum ikki dugdu at meta um útrokningar-nar hjá grannskoðarunum. Og júst undanfarna samgonga er eitt gott dømi um, hvussu tað kann gangast, tá politikarar uttan skil leggja seg út í vinnulívsviður-skifti.

HVUSSU møguleikarnir fyri farmavinnu eru, siggja vit best við at hyggja eftir okkara grannalondum Noregi og Danmark. Í Noregi hevur verið neyðugt við NIS, sum merkir at ein stóru partur av manningini á skipunum er »billigir« útlendingar.

ÁHUGAVERT er at siggja hvat er hent í Danmark. Har hava teir eisini fingið sítt registar. Og manningarnar á skipunum her gjalda ikki skatt! Hetta er tó ikki fyri at gagna sjómönnum, men skipunum. Manningin fær eina upphædd útgoldda, sum svarar til lön við frádrátt av skatti. Hetta merkir í veruleikanum, at skipini fáa ein studning frá tí almenna, sum svarar til skattin. Vit hoyrdu í fjølmiðlunum nú í vikuni, at henda skipan kostar landskassanum 10 mill. kr. Hetta merkir, at vit eru við at stuðla danska farmaflotanum við hesi upphædd.

HETTA eru viðurskipti, sum als ikki hava verið inni í orðaskiftinum. Øll harmast um, at skipini fóru, tá tey nú vóru komin. Men vit hava ikki hoyrt eitt einasta orð um, hvussu menn høvdu hugsað sær raksturinn á skipunum, aftaná at tey vóru »bjargað«.

MEN orðaskiftið vísti eisini, at hetta vóru í hvussu er ikki røttu menninir at spyrja um tað!

Løgtingsmaðurin er firtin

Í einari heldur óløgligari grein í 14. September nú um dagarnar, ger lögtingsformaðurin, Hergeir Nielsen, nakrar viðmerkingar til undirgrundarmálið, og skulsetir hann lögmann fyri óløgligheitir hesum máli viðvíkjandi.

Skuldsetingar Hergeir Nielsens eru á so lágum støði, at tær í veruleikanum ikki eiga aftursvar, men ein og hvør, sum hugsar, og sum hevur eygu, veit, at tað ikki er undirgrundin, sum er tað, ið treingir lögtingsformannin, men orsøkin er í veruleikanum, at tað ikki var hann, sum var umboð Føroya á fyrstu almennu vitjan í Íslandi.

Hergeir Nielsen var sum lögtingsformaður vertur fyri íslenska forsetanum, tá ið hon var í Føroyum, og nú, ið vitjanin er í Íslandi, er hann eins og ein fornermaður smádrongur, tí tað er ikki undirgrundarmálið, sum røstir í hjartanum hjá lögtingsformanninum, held-

ur at tað ikki var hann, hesin super-føroyingurin og tjóðveldishetjan, sum umboðaði føroyingar. Uttan at ríva upp í gomlum sárnum, so hava føroyingar sanniliga, tá ið á stóð, verið umboðaðir av tjóðveldismönnum, men spyrji eftir hvussu tað royndist; úrslitini kennir hvør føroyskur fiskimaður.

Eftir tjóðveldishugsan Hergeir Nielsens er tjóðveldishugsjónin bert eitt sini, tað næsta hann og aðrir tjóðveldismenn koma tjóðveldinum er, tá ið teir bringubráttir ganga í føroyskum búnað, við spennu og donskum skóm.

Atli Dam er uttan iva tungur at dansa við, eingin ivi um tað, men tað skal hann eisini vera, tí hjá javnaðarmönnum eru samráðingar um at fáa eina skipan viðvíkjandi undirgrundini umráðandi, at vit fáa eina góða skipan fyri Føroyar, sum kann halda í framtíðini. Tað er av størsta týðningi fyri

tey, sum skulu liva á hesum klettum, og tað gerst ikki við illsinisglepsum frá lögtingsformanninum og slett ikki frá einum manni, sum yvirhøvið ikki hevur álit á tí, sum føroyingar standa fyri.

Ein maður, sum bert hugsar um seg sjálvan, er ikki búgvin at virka fyri onnur, meðan allir aðrir lögtingsmenn úr øllum flokkum við burturferð hava havt eykamannin inni, so er tað bert Hergeir Nielsen, sum við burturferð og sjúku ikki hevur loyvt eykamanni sínum, Ova Mikkelsen, at mæta, soleiðis roynast álitis-menn.

Sannast má, at bert er broðurleyst bak.

Undirgrundin er okkara, og hon skal loysast í samvinnu við Danmark, men at Hergeir Nielsen er tann rætti maður til hesar virðismiklu samráðingar, er ein spurningur.

Fyrrverandi
tjóðveldisveljari

Ungdómshús og frítíðarleiðari

Í Sosialinum hósdagin hevði Tórfinn Smith, býráðslimur, grein um ungdomsviðurskiptini í hovuðsstaðnum.

Tórfinn Smith royndi fyri nøkrum árum síðani at fáa Tórshavnar Býráð at seta frítíðarpedagog, ið skuldi standa fyri tí dagliga í einum ungdomshúsi ella um man vil, frítíðarhúsi. Hendan royndin miseyndaðist, uppskotið fall.

Nú roynir hann so enn einaferð.

Starvsfólk

Tað er við stórum áhuga, at undirritaði fer at fylgja hesum málinum, og lagnu tess. Sum ein av teimum, ið hevur verið við í arbeiði innan tey man vanliga nevnr ungdomshús seinastu 6-7 árin, hevur tað sjálvsagt stóran áhuga, hvussu hetta fer at hepnast.

Tá eg innlimaði meg í Klaksvíkar Ungdómsfelag, stutt eftir at húsið læt upp fyrst í áttatiárunum, og ta fyrstu tíðina, til eg fór til Danmarkar í lest-rarøringum, var eg ongan-tíð í iva um, at ungdom-urin saktans kundi koyra eitt slíkt hús uttan at hava ávist fólk at driva verkið.

Men tá ein so kom aftur, og fekk at vita at húsið hevði verið stongt eina tíð, tí eingin tímdi at ar-

beiða longur, umhugsaði eg stóðu mina, og tað gjørdi fleiri við mær, og komu vit til ta niðurstøðu, at best var um man hevur ein persón, ið dagliga tekur sær av húsinum. Frítíðarpedagog ella van-ligan húsavörð? Líka-mikið? Man skuldi hava ein, ið kundi syrgja fyri, at húsið altíð var reint og nossligt, samstundis sum hann kundi syrgja fyri at hava húsið opið, og sam-skipa tey tiltøkini, ið nú einaferð kundu vera í hól-unum.

Almennur stuðul?

Sum figgarliga stóðan hjá felagnum var tá, og framvegis er (orsakað av vantandi virkseml), so kundi felagið ikki átaka sær at gjalda lön til eitt fólk.

Men eitt eitur frítíðar-lógin!

Frítíðarlógin heimilar almennum studningi til slíkt virkseml, ið eitt nú ungdomsfelagini driva. Men hvat? Tann parturin av frítíðarlógin, ið gevur hesar heimildir, er enn ikki lýstur at koma í gildi. Hóast Klaksvíkar Ungdómsfelag tann 27. november 1985 sendi um-sókn til landsstýrið um at fáa umleið helmingin av einum hálvdagstarvi (umleið 30.000 krónur) goldnan av landsstýrin-um, er enn einki svar kom-

ið. (Hinar 30.000 krónur-nar vildi Klaksvíkar Býráð lata, fingi vit restina frá landinum). Sambært uppskotinum hjá Klaksvíkar Ungdómsfelag, so skuldi hendaan játanin bert vera tað eina árið, 1986, tí mett varð, at so var felagið komið so væl upp at koyra, at tað kundi gjalda hesa lønina.

Men tann dag í dag, tann 25. august 1988, er enn einki svar komið úr Nesinum, hóast man ferð eftir ferð hevur rykt eftir svári. At ringja út í Tinga-nes gav at kalla ongan-tíð úrslit, antin var viðkom-andi, ið hevði málið undir sær, á fundi, ella ikki til arbeiðis.

Fær eftir tínum egnum

Nú royna Tórfinn Smith og Heðin Mortensen enn einaferð at fáa Tórshavnar Býráð at gjalda fyri ein frítíðarpedagog og eitt nýtt frítíðar- og ungdoms-hús.

Eg taki fult undir við uppskotinum, men eg skilji ikki, hvi teir ikki fyrst royna at fáa frítíðar-lógina at virka, tá hon jú gevur heimildir til at seta fólk í starv, við stuði úr landskassanum og úr kommunukassanum. Til stuðul at fáa eitt hús upp at standa, eru lógir gald-

